

TILINTARKASTUKSEN LOPPURAPORTTI

Porin kaupunki

7.5.2024

HALLINNON LAILLISUUS: TOIMIELINTEN PÄÄTÖKSET

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin hallinnossa noudatetaan sitä koskevaa lainsäädäntöä ja valtuuston päätöksiä. Tarkastuksessa kiinnitettiin ensisijaisesti huomiota kuntalain ja kaupunginvaltuuston päätösten noudattamiseen.

Tarkastus suoritettiin käymällä läpi hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätöksiä.

Keskeiset havainnot

Tarkastetut päätökset olivat kuntalain ja hallintosäännön mukaisia.

HALLINNON LAILLISUUS: TOIMIELINTEN PÄÄTÖKSET

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua päätösten lain- ja sääntöjenmukaisuudesta. Lisäksi tavoitteena oli varmistua toimivallan, päätösten perustelujen, otto-oikeuden toteutumisen, oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakukäytäntöjen sekä päätösten toimeenpanon asianmukaisuudesta. Tarkastus kohdennettiin teknisen lautakunnan, elinvoima- ja ympäristölautakunnan ja sivistyslautakunnan päätöksiin. Tarkastus suoritettiin käymällä läpi lautakuntien päätöksiä ja niiden toimeenpanoa ajalta 1.1.-31.12.2023.

Keskeiset havainnot

Tarkastuksessa havaittiin, että merkittävästä osasta lautakuntien päätöksiä puuttui merkintä toimivallan perusteesta.

- *Suosittelemme edelleen merkitsemään päätöksiin näkyviin, mihin toimivaltaan, kuten ao. hallintosäännön pykälään, toimivalta perustuu.*

HALLINNON LAILLISUUS: VIRANHALTIJOIDEN PÄÄTÖKSET

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin hallinnossa noudatetaan sitä koskevaa lainsäädäntöä, johtosäätöjä ja määräyksiä.

Tarkastus suoritettiin käymällä läpi hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa kaupunginjohtajan, Porin Vesi -liikelaitoksen toimitusjohtajan, infrajohtaminen toimintayksikön esimiehen sekä talous- ja hallintojohtajan päätöksiä.

Keskeiset havainnot

Tarkastetuissa päätöksissä ei havaittu toimivallan ylityksiä.

Tarkastetuissa päätöksissä oli esitetty päätöksen tekemisen toimivallan peruste.

Suosittellemme kiinnittämään huomiota suorahankintojen perusteluihin.

TALOUSARVION JA KÄYTTÖSUUNNITELMIEN HALLINNOLLINEN KÄSITTELY

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua talousarvion rakenteen asianmukaisuudesta ja varmistaa, että käyttösuunnitelmat on hyväksytty valtuuston talousarvion mukaisina. Tarkastuksessa käytiin läpi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa 2023-2025 sekä toimielinten vahvistamia käyttösuunnitelmia.

Keskeiset havainnot

Toiminnallisia tavoitteita ei ole tarkennettu käyttösuunnitelmissa.

Investointihankkeiden yhteydessä ei ole kaikkien investointien osalta esitetty kokonaiskustannusarvioita tai aikaisemmin toteutuneita kustannuksia.

Elinvoima- ja ympäristötoimialan käyttösuunnitelman toimintatuotot ja -kulut eivät vastaa talousarvion käyttötalousojaa. Ero molemmissa 548.000 euroa. Valtuustoon nähden sitova taso on kuitenkin toimintakate, joka on talousarvion mukainen.

SISÄINEN VALVONTA/ SOPIMUSTEN HALLINTA

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena on varmistaa, että sopimusten hallinta ja valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Tavoite on myös varmistaa, että hankinnat on tehty hankintalakia ja sääntöjä noudattaen.

Tarkastus kohdennettiin kuljetuspalveluiden sopimukseen. Tarkastuksessa käytiin läpi sopimusten hallintaa koskevaa ohjeistusta ja päätöksiä. Lisäksi haastateltiin Porin kaupungin hankintapäällikköä.

Keskeiset havainnot

Sopimuksenhallintaa ei vielä toteuteta kaikilta osin yhdenmukaisesti. Sopimuksia on mm. asianhallinta Aapelissa ja sopimuksenhallintajärjestelmä Cludiassa. Haastattelun perusteella on mahdollista, että kaikki sopimukset eivät ole kaupungissa johdonmukaisesti tallessa. Tarkastuksessa saadun tiedon mukaan uutta ohjeistusta ollaan laatimassa.

- *Suosittellemme edelleen jatkamaan sopimushallinnan ohjeistuksen kehittämistä ja sopimusten keskittämistä yhdenmukaisesti tarkoituksenmukaiseen järjestelmään.*

SISÄINEN VALVONTA/ SOPIMUSTEN HALLINTA

Keskeiset havainnot

Tarkastukseen valittiin BAsE Airlines Zrt.:ltä, Porin Linjat Oy, Porin Ula-Taksi Oy:ltä ja Top Liikenne Oy:ltä tehdyt hankinnat.

Sivistystoimialan koulukuljetusten sekä esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen erilliskuljetusten kilpailutuksessa ei tarkastuksessa havaittu huomautettavaa. Porin Ula-Taksi Oy:n laskun hinnoittelua ei pystytä laskun liitteen mukaan vertaamaan sovittuihin hintoihin. Top Liikenne Oy:n ja Porin Linjat Oy:n laskutus on tarkastusotoksen perusteella ollut sopimuksen mukaista.

KAUPUNGIN MUUT VASTUUT

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin tiedonkeruuprosessi muiden vastuiden keräämiseen on asianmukaisesti järjestetty, ja selvittää, miten varmistutaan, että vastuut ovat toimialajohdon ja kaupungin ylimmän johdon tiedossa. Tarkastus suoritettiin haastattelemalla talouspäällikköä, rahoituspäällikköä, johtavaa juristia, talous- ja hallintojohtajaa sekä vuokrahallintopäällikköä.

Keskeiset havainnot

Sopimushallinnan puutteellisuuden vuoksi muiden vastuiden tiedonkeruussa on hankala varmentua, että toimialoilta saadaan kaikki tiedot taseen muita ulkopuolisia järjestelyjä koskevaan tilinpäätöksen liitetietoon. Kaupungilla on kuitenkin menossa uuden sopimushallintajärjestelmän käyttöönotto, jonka on tarkoitus sisältää jatkossa kaikki kaupungin voimassa olevat sopimukset, ja näin ollen tiedonkeruu tulee haastatteluissa saadun tiedon mukaan kehittymään varmemmaksi järjestelmän ominaisuuksien kautta.

KORKOSUOJAUSINSTRUMENTTIEN KIRJANPITOKÄSITTELY

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että korkosuojausinstrumentit on käsitelty kirjanpito-ohjeiden mukaisesti. Tarkastus suoritettiin haastattelemalla talouspäällikköä, rahoituspäällikköä sekä kirjanpitäjää.

Keskeiset havainnot

Tarkastuksen perusteella korkosuojausinstrumenttien kirjanpitokäsittelyssä ei havaittu huomautettavaa. Vuonna 2023 korkosuojausinstrumenteista on vastannut rahoitusjohtaja, mutta vuoden 2024 alusta uuden hallintosäännön astuttua voimaan näistä vastaa talous- ja hallintojohtaja. Myös rahoituspolitiikka on tarkoitus tehdä kaupungille vuoden 2024 aikana, jolloin myös korkosuojausinstrumenttien käsittelyä ohjeistetaan tarkemmin.

KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Tarkastus suoritettiin perehtymällä voimassa olevaan konserniohjeeseen. Lisäksi perehdyttiin kaupunginhallituksen pöytäkirjoihin konsernivalvonnan toteutumisen varmistamiseksi sekä perehdyttiin konserniyhteisöjen kaupunginhallitukselle toimittamiin osavuosisraportteihin. Tarkastuksessa haastateltiin konsernivalvonnan toteuttamiseen liittyen myös omistajaohjaus- ja rahoitusyksikön controlleria.

Keskeiset havainnot

Tarkastuksessa ei todettu olennaista huomautettavaa. Konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 22.3.2021, ja se sisältää kuntalaissa määritellyt asiat.

Konserniohjeessa määrätään yhtiöiden osavuosisraportoinnista. Strategisten yhtiöiden neljännesvuosi- ja muiden yhtiöiden puolivuotisraportointi on tapahtunut ohjeiden mukaisesti.

SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että kaupungin sisäisen valvonnan selonteko on laadittu kirjanpitolautakunnan yleisohjeen ja kaupungin omien sääntöjen ja ohjeistusten mukaisesti. Tarkastuksen tavoitteena oli myös varmistua sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä kaupungissa ja kaupunkikonsernissa. Tarkastus toteutettiin käymällä läpi kaupungin tilinpäätöksessä esitetyjä tietoja ja kaupungin omia ohjeistuksia sekä haastatteleamalla kaupungin turvallisuuspäällikköä.

Keskeiset havainnot

Sisäisen valvonnan selontekoon sisältyy kuntajaoston tilinpäätösyleisohjeessa mainittuja asiakokonaisuuksia. Suosittelemme, että selonteossa esitetään jatkossa selkeät johtopäätökset sisäisen valvonnan tilasta ja tieto siitä, onko sisäisessä valvonnassa havaittu puutteita.

Suositlemme, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jalkauttamiseen osaksi toiminnan normaalia johtamista, suunnittelua ja seurantaa kiinnitetään edelleen huomiota.

Suositlemme varmistamaan, että riskienhallintaan on osoitettu riittävät resurssit. Näkemyksemme mukaan riskienhallintaan osoitettu henkilöstöresurssi on vähäistä.

TILINPÄÄTÖS 2023

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tilikauden tuloksesta ja taloudellisesta asemasta ja että ne on olennaisilta osin laadittu niistä annettujen määräysten ja säännösten mukaisesti. Tilinpäätös tarkastettiin hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Tarkastus suoritettiin tarkastamalla kaupungin tuloslaskelman ja taseen keskeisiä eriä, tase-erittelyjä, tilinpäätöslaskelmien muodostamista ja sisältöä, tunnuslukuja, toimintakertomus sekä tilinpäätöksen liitetietoja ja liitetietojen erittelyjä. Talousarvion toteutumista tarkastettiin sen varmentamiseksi, ettei olennaisia sitovien erien talousarviopoikkeamia toteutunut. Lisäksi tarkastettiin liikelaitosten tilinpäätökset ja konsernitilinpäätös.

TILINPÄÄTÖS 2023

Keskeiset havainnot

Tarkastuksessa ei todettu olennaista huomautettavaa.

Tilinpäätökseen tehtiin tarkastuksen yhteydessä korjauksia vuokratavastuisiin ja näitä koskeviin taseen tunnuslukuihin.

Tarkastuksen aikana tehtiin lisäksi vähäisiä korjauksia liitetietoihin.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnolla 116/2017 on annettu ohjeita kuntien suojaustarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten käsittelystä kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä. Lausunnon mukaan johdannaissopimusten luonne ratkaisee kirjanpitokäsittelyn. Jos kirjanpitovelvollisen johto katsoo johdannaissopimusten olevan suojaavia, tulee tämä seikka todentaa ja dokumentoida sekä kuvata tilinpäätöksessä. Kaupunki esittää voimassaolevat johdannaissopimukset liitetiedoissa ja sopimuksia voidaan tiedossa olevien seikkojen perusteella pitää suojaavina.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Tarkastuksen tavoite ja toteuttaminen

Tavoitteena oli varmistua siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kuntakonsernin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tarkastuksessa hyödynnettiin analyyttistä tarkastusta, tarkastettiin yhdisteltävien tietojen keräämistä, laskentaperiaatteiden yhdenmukaistamista, yhdistely- ja eliminointikirjauksia sekä tilinpäätöstietojen esittämistä.

Keskeiset havainnot

Tarkastuksessa todettiin, että sisäiset tuotot ja kulut eivät ole samansuuruiset, jonka johdosta sisäisten erien osalta tilinpäätökseen on kirjattu n. 951.000 euroa lisää toimintakulua.

Tarkastuksessa havaittiin, että PäteWin Oy:n ja Prizztech Asiantuntijapalvelut Oy:n osalta ei ole kirjattu vähemmistöosuutta (yhteensä noin 193t eur).

Suosittellemme, että vähemmistöosuus kirjataan vuoden 2024 konsernitilinpäätökseen.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN TARKASTUS

Tarkastuksessa todettiin, että Keräämö Oy:n osalta ei ole sovittu, että muilla osakkailla ei olisi osuutta Porin kaupungin tekemään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Satakunnan Ammattikorkeakoulu Oy:n tilinpäätöksessä on todettu, että kaikilla osakkeilla on yhtäläinen oikeus yhtiön varoihin.

Vähemmistöosuuslaskennassa ei ole huomioitu vähemmistöosuutta Porin kaupungin maksamien sijoitettujen vapaan oman pääoman rahastojen osalta. Vaikutus edellisten tilikausien ylijäämään ja taseen vähemmistöosuuksiin olisi vähintään. 5,9 miljoonaa euroa.

- *Suosittellemme, että kaupunki selvittää kaikkien yhtiöiden osalta, joissa on sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto ja vähemmistöosakkaita, mitä yhtiön varojen jaosta on sovittu. Tarvittaessa tulee korjata vähemmistöosuuslaskentaa.*

Tarkastuksen aikana tehtiin vähäisiä korjauksia liitetietoihin.

Konsernitilinpäätös antaa olennaisilta osin oikean ja riittävän kuvan kuntakonsernin taloudesta ja toiminnasta.

TALouden TASAPAINO

Tarkastuksen tavoite

Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että kaupungin talous on tasapainossa kuntalain § 110:n mukaisesti.

Keskeiset havainnot

Tilinpäätöksessä 2023 kaupungin ylijäämät olivat 49,6 milj. euroa.

Taloussuunnitelmakaudelle on arvioitu syntyvän alijäämää seuraavasti:

Vuonna 2024 -16,9 milj. euroa

Vuonna 2025 -22,9 milj. euroa

Vuonna 2026 -20,4 milj. euroa

Yht. -60,2 milj. euroa

Kaupungin omaan pääomaan sisältyy Muut omat rahastot (tp 2023: 21,2 milj. euroa), joka luetaan ylijäämiä vastaavaksi eräksi.